

Det var på denne baggrund og for at bevare det hidtidige ikke-diskriminatoriske samarbejde inden for OEEC, at England i sommeren 1956, d. v. s. før de Seks' traktat var endelig udarbejdet, tog initiativet til, at man inden for rammerne af OEEC undersøgte muligheden af at oprette et frihandelsområde mellem de vesteuropæiske lande, herunder de seks Rom-unionslande. Skrankerne for samhandelen inden for frihandelsområdet skulle afvikles i samme tempo som inden for de Seks, men i modsætning til disses samarbejde, der sigter mod dannelsen af en toldunion, skulle medlemmerne af frihandelsområdet have adgang til at bevare deres todsatser uændret udadtil over for lande, der ikke var medlemmer af området. Fra britisk side foreslog man oprindeligt landbrugsvarerne holdt uden for frihandelsområdet, et forslag, som bl. a. Danmark ikke kunne acceptere, og som også under de senere forhandlinger blev frafaldet, idet der opnåedes tilslutning til det synspunkt, at rimelige gensidighedshensyn nødvendiggjorde, at landbrugsvarerne blev medtaget, omend på særlige vilkår.

Forhandlingerne om oprettelse af et frihandelsområde mellem alle OEEC's medlemslande førte imidlertid ikke til noget resultat og blev afbrudt i slutningen af 1958.

Det var såvel økonomiske som politiske forhold, der bevirkede, at forhandlingerne brød sammen. Meningsforskellen mellem de Seks og de øvrige OEEC-lande kom i særlig grad til udtryk i modsætningsforholdet med hensyn til indholdet og karakteren af det fremtidige samarbejde inden for et frihandelsområde. De Seks, herunder ikke mindst Frankrig, var af den opfattelse, at en forudsætning for at påtage sig yderligere forpligtelser med henblik på en frigørelse af handelen inden for OEEC måtte være, at en sådan udvikling på samme måde som i Rom-unionen var et led i et snævert økonomisk samarbejde omfattende en vidtgående harmonisering af landenes økonomiske politik og handelspolitikken over for udenforstående lande. Dette synspunkt kunne ikke fuldtud accepteres fra de øvrige OEEC-landes side, der var af den opfattelse, at det centrale mål for frihandels-samarbejdet måtte være en videreførelse af bestræbelserne inden for OEEC med henblik på afviklingen af handelskrankerne. For en del af OEEC's medlemmer, heriblandt Sverige, Schweiz og Østrig, spillede det også en rolle, at disse lande af neutralitetshensyn ikke kunne deltage i et samarbejde, der strakte sig ud over de økonomiske spørgsmål.

Også andre årsager lå bag forhandlingernes sammenbrud. I vide kredse inden for de Seks anses Rom-unionen med dens overstatslige organer som

et første skridt i retning mod en politisk integration af Europa. Disse kredse frygtede, at et bredere europæisk samarbejde gennem virkeliggørelse af planerne om frihandelsområdet ville medføre en undergravning af bestræbelserne på at realisere denne tanke.

Da forsøg i vinteren og foråret 1959 på at få genoplivet forhandlingerne om det store frihandelsområde ikke førte til resultater, opstod i første halvdel af 1959 tanken om oprettelse af et frihandelsområde mellem OEEC-lande uden for de Seks. Spørgsmålet blev drøftet under uformelle møder, som Danmark, Norge, Portugal, Schweiz, Storbritannien, Sverige og Østrig havde indledt efter sammenbruddet af forhandlingerne i Paris med henblik på i fællesskab at drøfte de problemer, som herved var opstået, og forslaget om dannelsen af et sådant frihandelsområde blev herunder især fremført fra svensk og britisk side.

Fra dansk side holdt man sig under disse drøftelser tilbage, idet man bl. a. frygtede, at en sådan ordning ikke kunne udformes således, at den ville tilgodese danske interesser i fornødent omfang. Uanset dette fandt man det rigtigt fortsat at deltage i forhandlingerne for at holde sig orienteret om udviklingen og for at søge et eventuelt samarbejde tilrettelagt i overensstemmelse med de krav, man måtte stille hertil fra dansk side.

I maj måned indkaldtes fra svensk side embedsmænd fra de syv lande til forhandlinger i Saltsjöbaden ved Stockholm, som fandt sted i dagene fra den 1. til den 13. juni 1959, og på hvilke man drøftede spørgsmålet om oprettelsen af et frihandelsområde mellem de syv lande. Den danske delegation ved disse forhandlinger blev ledet af udenrigsråd Erling Kristiansen. Embedsmændene udarbejdede under møderne et udkast til en plan for en Europæisk Frihandels-sammenslutning. Udarbejdelsen af planen fandt sted under det forbehold, at de truffne beslutninger ikke var bindende for de syv landes regeringer, ligesom disses stilling til planen som helhed ikke var præjudiceret gennem embedsmændenes arbejde.

Det lykkedes under drøftelserne i Saltsjöbaden at finde frem til en udformning af hovedretningslinjerne for planen, der i vidt omfang tilgodeså danske interesser og synspunkter. Medens man oprindeligt havde været inde på den tanke, at afviklingen af tolden skulle foretages i løbet af få år, lykkedes det under forhandlingerne i Saltsjöbaden at opnå tilslutning til, at tolden skulle afvikles i løbet af en overgangsperiode på 10 år, således at afviklingen fulgte samme tempo som inden for de Seks, hvilket ville lette en sammenslut-